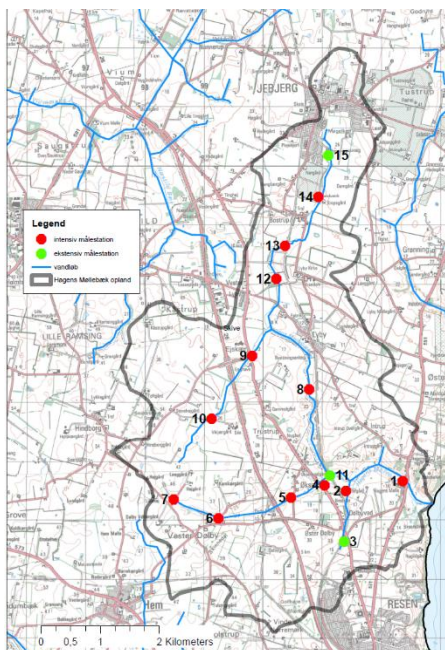

Status på oplandsarbejdet ved Landbo Limfjord med fokus på oplandet til Hagens Møllebæk

Projektet her er hængt op på dNmark forskningsalliancen, da det anvendte opland i dette projekt er det samme, der er brugt som pilotområde her. Samtidig faldt opstarten af dette projekt sammen med at GEUS skulle finde egnede lokaliteter til målestationer i et projekt omkring måling af vand og stoftransport i netop dette vandløbssystem. Derfor blev det valgt at kombinere kræfterne, så der både blev skabt en forståelse og accept for GEUS' projekt samtidig med at de kontakter og den opmærksomhed der blev skabt i forbindelse med GEUS' tilstedeværelse kunne bruges til at skabe opmærksomhed om de kommende udfordringer med at få etableret de kollektive indsatser.

Figur 1 Projektområde med GEUS' målestationer indtegnet

Gennemførte elementer:

- 1) Projektet blev skudt i gang med at der blev sendt brev ud til samtlige jordbrugere i oplandet (GIS'udtræk ud fra, hvilke CVRnumre, der havde søgt grundbetaling på arealer i oplandet). Dette brev sendt ud af formanden for foreningen + en af bestyrelsesmedlemmerne, der er lodsejer i oplandet. Brevet startede som en "folder" fra GEUS med deres beskrivelse af projektet (4-5 sider), så blev det kortet ned af hhv. mig selv og SEGES (Flemming Gertz og Irene Wiborg, SEGES), så var vi nede på 2-3 sider med det absolut vigtigste for landmændene. Til sidst blev det sendt igennem formanden, og så var vi nede på ½ - ¾ side. Kort og kontant, at: landbruget har brug for konkrete målinger, og der er brug for at vise, at landbruget vil tage ansvaret på sig for at beholde den ekstra kvælstof, der er blevet givet i forbindelse med landbrugspakken. Derfor opfordrede formanden til, at lodsejerne tog pænt imod GEUS og oplandskonsulenten.
- 2) Næste skridt (ikke specielt til dette projekt) var kontakt til de konkrete landmænd, der skulle lægge jord til GEUS målestationer. (15 målestationer med kontakt til lodsejere/jordbrugere på begge sider. 2 ønskede ikke at være med. 1 ville ikke have "tilfældige folk rendende på sin jord og 1 troede ikke på "sådan nogle tilfældige målinger".
- 3) Medvirkende på grovfodermarkvandring ved det ovennævnte bestyrelsesmedlem, hvor Flemming Gertz var med som observatør. Her blev der kort beskrevet projektet og SEGES's nitratmåler blev vist og afprøvet, i et par af tilhørernes medbragte drænprøver.
- 4) Lodsejermøde. Planen var i første omgang et "powerpoint-møde" på centret med oplæg fra forening, SEGES, GEUS og oplandskonsulent, men svigtende tilmelding ændrede planen til mark-/vandløbsvandring, for 7-9 lokale lodsejere. Meget god snak i felten, hvor man kan gribe fat i de konkrete forhold: selve vandløbet, drænets tilstand, landskabet (er det overfladevand eller dybereliggende grundvand, der løber i drænet. Hvordan gør vi i forhold til § 3 osv.?) Her manglede desværre lidt af de "effektive" landmænd. – Men helt klart en bedre tilgang end det oprindeligt tænkte".

- 5) "Drive in" kvælstofmålinger. Arrangement, hvor jeg annoncerede bredt ud og direkte og ved mail til de kendte i oplandet, at jeg på en given dag ville stå på et konkret sted (kl. 10.00 i den nedre ende af vandløbet og kl. 12.00 i den øvre ende) med kvælstofmåler til målinger af drænprøver og kaffe på kanden klar til en snak omkring deres muligheder. Her mødte ikke én eneste op (det var ellers nogenlunde vejr og efter det travle markarbejde). Havde heldigvis sat et par aftaler op, hvor jeg skulle ud til konkrete dræn og måle, så dagen var ikke spildt, meeeeen der var godt nok langt til at kalde det en succes' dag!
- 6) Artikler i vores husstandsomdelte blad "Landbo'Nyt"
- 7) Inviteret deltager (af SEGES) på konference omkring WaterCoG
- 8) Omtale i to SEGES artikler i "Effektivt Landbrug"
- 9) I januar oplæg på Plantekongres
- 10) Oplæg på diverse interne møder, personalemøder, planteavlskonsulenter og tværfaglige.
- 11) Foretræde for bestyrelsen omkring fremtiden for oplandsarbejdet
- 12) Indtil videre kun uformelle samtaler om fremtidigt samarbejde med vores to hovedkommuner på både "fodtusse-" og chefniveau + at der bliver prikket lidt fra vores top til det politiske niveau.
- 13) Udarbejdet prospekt over hvad vi mener, vi har brug for at arbejde videre med det næste år. Udarbejdet til foreningen med henblik på at få deres støtte til at fortsætte arbejdet fuld skala + en "kommuneudgave", der skal bruges til at sælge os ind til vores kommuner.

Projekter i bogen:

- 1) Hagens Møllebæk: Muligt Minivådområde, evt. filtermatrice testområde
- 2) Hagens Møllebæk: Muligt (lille) vådområde
- 3) Hagens Møllebæk: Område, hvor minivådområde kunne være ønsket, men område ikke er særlig oplagt (koncentration, § 3, og vandmængder/adskillelse af drænløb) – andre muligheder undersøges.
- 4) Hagens Møllebæk: 2-3 andre placeringer, der kræver undersøgelser og modning hos lodsejere.
- 5) Udenfor opland: Lille vådområde tidligere tilsagn om midler til mindre vådområdeprojekt
- 6) Udenfor opland: Lille vådområde tidligere tilsagn om midler til mindre vådområdeprojekt – gik oprindeligt i stå på grund af en naboklage. Kunde mener, at hvis nabo inddrages kunne det måske blive til noget alligevel.
- 7) Udenfor opland: 3-5 andre henvendelser, der kan give konkrete projekter.

Læringspunkter:

- Dette projekt er for mit vedkommende startet lige tidligt nok, da der ikke har været den helt store forståelse af vigtigheden for det her. I starten af 2016 var der meget langt til 2018. Området er i stort omfang kvæglend, og for mange landmænd har spørgsmålet været om de overhovedet havde nøglen til deres ejendom om en måned, så hvad der har med 2018 at gøre er meget langt væk. Derfor har fokus været på at tage fat i dem, der hurtigt viste interesse, uanset om projekterne måske ikke lige var de mest oplagte. Det har været tydeligt, at opmærksomheden på dette område er blevet øget fra politisk og mediemæssig side henover året, så det nu ikke længere er helt ny og sort snak for landmændene.
- Jeg har lært (selvom jeg nok vidste det i forvejen), er at vi skal ud i lokalområderne, da der er brug for at kunne relatere til det landskab, de kender. Samtidig giver det også mulighed for at give lidt "lokalt gruppepres" hvis man tager fat i flere naboer, og de kan hjælpe hinanden til at tale mulighederne op, ved at kombinere deres viden om området.

- De næste skridt:

- 1) Der er bevilget "tid" fra foreningen til at køre videre og udbrede oplandsarbejdet til hele vores område.
- 2) Der er aftalt møder (ikke endelig fastsat dato og form) med begge vores hovedkommuner omkring fremtidigt samarbejde.
- 3) Plantekongres
- 4) Meget mere arbejde med gummistøvler på og over kaffe ude hos lodsejerne.

Referencer:

<http://dnmark.org/?p=2707>

Artikel fra "Effektiv Landbrug" 2. august 2016: <http://dnmark.org/wp-content/uploads/2016/08/Ny-type-rådgiver-skal-bringe-landmænd-i-vandplande-sammen.pdf> og <https://www.seges.dk/nyheder/oplandsraadgiver-tiden-kalder-paa-nye-roller>

Plantekongres 2017: Konferencebilag – ikke offentliggjort endnu.

Eksempler på artikler i Landbo'Nyt: oktober side 33, december side 34 og januar side??.

<http://www.landbo-limfjord.dk/nyt/landbonyt.html>

Figur 2 måling af nitrat med strips

Figur 3 Fra "vandløbsvandring" GEUS (med hjælp fra lokal lodsejer) viser, hvordan deres målinger foretages.

Figur 4 Fra vandløbsvandring